

TUTUMLULUK

Tutumluluk: İnsanın parasını, malını, eşyalarını, zamanını, imkânlarını ve sağlığını gerektiği gibi kullanması ve korumasına tutumluluk denir. Sahip olunan imkânları ihtiyacı kadar harcama, aşırı harcamadan kaçınma, idareli kullanmadır.

Tutumlu insan yarınını düşünür ve geleceğe yatırım yapar. Savurgan insan ise bu günü düşünür, yarını düşünmez. Tutumlu olmak cimri olmak değildir.

Tasarruf etmek: Para, mal ve zamanı hesaplı kullanma, idareli harcama, tutumlu olma, para biriktirme, gereksiz harcamalardan, israftan kaçınmak...

İsraf etmek: Her türlü imkân ve varlığı ihtiyaçtan fazla harcama, gereksiz harcama, gereksiz tüketim, saçıp savurma savurganlık etmektir. İsraf, gereksiz ve ölçüsüz harcamaktır.

İsraf etmeyi; suyun fazla akıtılması, ekmek parçalarının yenmeyip çöpe atılması, yiyeceklerin bir kısmının yenip kalanının çöpe atılması, kullanmadığımız eşyaların çöpe atılması olarak görüyorsak da asıl israf, gereksiz ve yersiz harcanan her şeydir.

İsrafın çeşitleri: Para israfı, zaman israfı, sağlık israfı, mal israfı, hayat israfı, imkân israfı...

Allah israf etmeyi hoş karşılamamıştır. Nitekim Kuran-ı Kerimde:

"... Yiyiniz, içiniz, fakat israf etmeyiniz. Çünkü Allah israf edenleri sevmez" (A'râf suresi, 31) "Elini bağlı olarak boynuna asma. Onu büsbütün de açıp savurma. Sonra kınanmış pişman bir halde oturup kalırsın" (İsrâ suresi, 29)

" Onlar, harcadıklarında ne israf ne de cimrilik edenlerdir. Onların harcamaları, bu ikisi arası dengeli bir harcamadır." (Furkan Suresi, 67)

"Yiyip için, giyinin ve tasadduk (ihtiyaç sahiplerine yardım) edin. Fakat israf ve kibir (kendini beğenmek) den sakının!" (Hadis-i Şerif)

TUTUMLULUK

Cimrilik: İnsan, parası olduğu halde ihtiyaçlarından kısarak para harcamaktan kaçınırsa bunun adı cimriliktir. Cimrilik, gerektiği yerde harcama yapmamak, ihtiyacından kısmak demektir

Savurganlık: Sahip olunan imkânları, gereksiz yere gereğinden fazla, harcamaktır. "Har vurup harman savurmaktır. " Cimrilik ile Savurganlık arasındaki orta yol tutumlu olmaktır.

Günümüz toplumu tüketim toplumu haline gelmiştir. İnsanlar sürekli tüketmeye teşvik ediliyor. Reklamlar sürekli tüketimi pompalıyor. İnsanlar gelirlerine bakılmaksızın sürekli harcamaya ve borçlanmaya teşvik ediliyor. İnsanların gelirinden fazla harcamaları, sürekli borçlanmaları: Kredi kartları ile yapılan harcamalar, borcu borç ile kapatmalar insanları felakete sürüklüyor. Aile düzenlerinin bozulmasına, boşanmalara, intiharlara... Sebep oluyor.

Bazı insanlar ailenin gelirine bakmaksızın moda diye sürekli eşyalarını, giyeceklerini yeniliyorlar. Lüks yaşamaya çalışıyorlar. Kredi kartı borcunu başka krediler alarak kapatıyorlar. Sürekli borçlanarak yaşıyorlar...

İnsanlar tutumlu olmayı öğrenmek ve çocuklarına da öğretmek zorundadırlar. Her ay aile bütçesi yapılmalı, zorunlu giderler ayrıldıktan sonra bir miktar para tasarruf edilmeli, kalan para ihtiyaç önceliğine göre harcanmalıdır. Biriktirilen para yine sizin paranızdır. O para kara gün için veya acil ortaya çıkabilecek durumlar için saklanmalıdır. Yarın paraya ihtiyacınız olduğunda en güvendiğiniz insanlar bile size borç para vermemek için mazeret uyduracaklardır. Aradığınızda belki telefonunuza bile çıkmayacaklardır, belki en acil ihtiyacınız için bile borç para bulmakta zorlanacaksınız...

Ailenin her ferdi aile bütçesine katkı yapmak zorundadır. Su gereksiz yere kullanılmamalı, açık musluklar kapatılmalı, bozuk musluklar tamir ettirilmelidir. Gereksiz yere yanan lambalar söndürülmeli. Her türlü yiyecek ölçülü kullanılmalı, yiyeceğimiz kadar alınmalı ve israftan kaçınmalıyız. Bayatlamış ekmekler, eskimiş giyecekler... atılmayıp değerlendirilmelidir.

TUTUMLULUK

Aile bütçesine katkı için; anneler gerektiğinde kendisinin eskimiş olan elbisesini kesip küçük kızına elbise dikebilmelidir. İnsanların mümkünse ikinci bir gelir kaynağı olmalıdır.

Çocuklara tutumlu olmak küçük yaştan itibaren ailede öğretilir. Çocuklar anne ve babayı kendilerine örnek olarak alırlar.

Bir baba anlatıyor: " Kızıma para veriyorum, akşam parayı ne yaptığını sorduğumda: "Baba bir indirim var, sudan ucuz. İndirimden giyecek... aldım." Bir eşya ucuz olduğu için değil, ihtiyaç olduğu için alınmalıdır. Çocuklarımıza paranın gücünü, tutumlu olmayı, parayı nasıl kullanması gerektiğini öğretmeliyiz.

Amerika'da, bir üniversitede görevli olan akademisyenlerin çocuklarının gittiği bir okul öncesi eğitim kurumunda bir çalışma yapılıyor. Çalışmayı yapan akademisyen anasınıfına elinde pasta ile giriyor. Her öğrenciye birer dilim pasta veriyor. Öğrencilere diyor ki: "Şimdi sizlere birer dilim pasta verdim. Ben şimdi gidiyorum. On beş dakika sonra tekrar geleceğim. Geldiğimde pastasını yememiş olanlara birer dilim pasta daha vereceğim " diyor ve sınıftan çıkıyor. Sınıfı gizli kameradan izliyor. Öğrencilerin bir çoğu sabredemiyor ve pastasını yiyor. Pastasını yemeyenler kıvranıyor, dikkatini pastadan uzaklaştırmaya çalışıyor. Araştırmacı on beş dakika sonra sınıfa giriyor ve pastasını yememiş olanlara birer dilim pasta daha veriyor. Araştırmayı yapan akademisyen bu öğrencileri yıllarca takip ediyor. O çocuklar hayata atıldıklarında sabredip pastasını yemeyen öğrencilerin hayatta daha başarılı olduğu gözlemleniyor. Pastayı yiyen sabırsız öğrencilerin çoğunun hayatta da başarısız olduğu gözlemleniyor. Çocuklarımıza tutumlu olmayı, var olanla yetinmeyi ve ayağını yorganına göre uzatmasını öğretirsek yarın hayata atıldığında bunun karşılığını hayat başarısı olarak görecektir.

Atalarımız boşuna dememişler: "Ak akçe kara gün içindi.", "Sakla samanı gelir zamanı", "Damlaya damlaya göl olur"....

Çocuklarımıza kumbara alınarak para biriktirme alışkanlığı kazandırılmalıdır. Çocuğun biriktirdiği para kadar da siz koyun, almak istediği bir şeyi birlikte

TUTUMLULUK

alın. Bazen alışverişe birlikte gidin ki paranın gücünü anlasın. Çocuk markete gittiğinde en fazla bir tane almasına müsaade edilmelidir. Çocuk azla yetinmeyi, ihtiyacı kadar almayı ve paylaşmayı öğrenmelidir.

Çocuklar verilecek yiyeceklerle sokağa gönderilmemelidir. Çocuğunuza verdiğiniz yiyeceği alamayacak durumda olan aileler olabilir. Evde pişirilen yemeğin kokusu komşuya gidiyorsa komşuya da ikram edilmelidir. Evde fazlalık olan ev eşyaları ve giyecekler gerektiğinde ihtiyaç sahiplerine verilmelidir. Çocuğunuza kullanmadığı eşyalarını ihtiyaç sahiplerine vermesi gerektiği öğretilmelidir. Kendi eliyle verdiğinde çocuk takdir edilmelidir.

Çocuklarımızı mümkün olduğu kadar yerli malı kullanmayı teşvik etmeliyiz. Almanya'da çalışan bir arkadaş anlatıyor: Bir Alman, Alman malı olmayan bir eşyayı veya arabayı mecbur kalmadıkça almaz. Hep Alman malı kullanır. Biz niye aynı kalitede olan yerli malımızı kullanmayalım.

Tutumluluk sadece para, mal ve eşyada olmaz. Hz. Peygamber buyuruyor ki:

“İnsanlar üç şeyin kıymetini bilmezler. Boş vaktin, Sağlığın ve hayatın.”

“Beş şey gelmezden önce, şu beş şeyin kıymetini biliniz: İhtiyarlıktan önce gençliğin, hastalıktan önce sıhhatin, fakirlikten önce zenginliğin, meşgul zamanlardan önce boş vaktin ve ölümden önce hayatın.” (Hadis-i Şerif)

Bazı şeyler kaybedildikten sonra kıymeti anlaşılır. Önemli olan kaybetmeden onun kıymetini bilmektir.

Hurşit EKİNCİ